Samling af Afgørelser

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT
P. MENGOZZI
fremsat den 19. oktober 2016*

Sag C-558/15

Alberto José Vieira de Azevedo,
Maria da Conceição Ferreira da Silva,
Carlos Manuel Ferreira Alves,
Rui Dinis Ferreira Alves,
Vítor José Ferreira Alves
mod
C.E.D. Portugal Unipessoal, Lda,
Instituto de Seguros de Portugal - Fundo de Garantia Automóvel

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Tribunal da Relação do Porto (appeldomstolen i Porto, Portugal))

»Præjudiciel forelæggelse — ansvarsforsikring for motorkøretøjer — skadebehandlingsrepræsentant — forsikringsselskab — beføjelse til juridisk repræsentation — skadelidte — bopælsmedlemsstat«

I – **Indledning**

1. Den 17. oktober 2007 skete der et trafikuheld på en motorvej i Spanien, der forårsagede en persons død og kvæstede en anden. Føreren, som er portugisisk statsborger og ansat i et selskab registreret i Portugal, mistede kontrollen med det lejede køretøj, som nævnte selskab havde til rådighed. Køretøjet, der forårsagede uheldet, var af ejeren forsikret hos selskabet Helvetia Seguros, etableret i Spanien, og hvis udpegede repræsentant i Portugal er C.E.D. Portugal Unipessoal, Lda (herefter »C.E.D.«). Sagsøgerne i hovedsagen er dels den overlevende tilskadekomne, dels arvingerne til den person, der blev dræbt ved ulykken.

2. Med henblik på at opnå erstatning for den ved ulykken lidte skade har sagsøgerne i hovedsagen ved den portugisiske ret i første instans anlagt sag mod principalt C.E.D. og subsidiært Fundo de Garantia Automóvel. På grundlag af bl.a. indholdet af repræsentationsaftalen mellem C.E.D. og Helvetia Seguros fandt retten imidlertid, at C.E.D. ikke var rette sagsøgte og afviste søgsmålet.

3. Sagsøgerne i hovedsagen appellerede denne dom til den forelæggende ret. Denne ret er af den opfattelse, at der ikke findes nogen national bestemmelse, der tydeligt giver portugisiske repræsentanter for forsikringsselskaber, som udøver deres virksomhed på en anden medlemsstats område, beføjelse til at kunne optræde som sagsøgt, således at de i forbindelse med et erstatningssøgsmål anlagt af skadelidte ved et uheld forårsaget af et motorkøretøj, der fandt sted uden

* Originalsprog: fransk.

for den medlemsstats område, hvor denne skadelidte er bosat**, og hvor et køretøj, som er forsikret i et af de nævnte selskaber, er impliceret, kan sagsøges ved en portugisisk domstol. Den forelæggende ret har ligeledes anført, at dette punkt er genstand for modstridende opfattelser i både portugisisk retspraksis og i den portugisiske juridiske litteratur.

4. Den forelæggende ret har ligeledes bemærket, at den forpligtelse, der påhviler forsikringsselskaber med hjemsted i en af EU's medlemsstater til for hver af de andre medlemsstater at udpege en repræsentant, har sin oprindelse i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/26/EF af 16. maj 2000 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om ansvarsforsikring for motorkøretøjer og om ændring af Rådets direktiv 73/239/EØF og 88/357/EØF (fjerde motorkøretøjsforsikringsdirektiv)***.

5. Det fremgår således af artikel 4, stk. 4, i direktiv 2000/26, at »[s]kadebehandlingsrepræsentanten […] i forbindelse med sådanne erstatningskrav [indsamler] alle de oplysninger, der er nødvendige for afvikling af skadessagerne, og tager de nødvendige skridt til at forhandle en afgørelse heraf. Kravet om udpegelse af en skadebehandlingsrepræsentant afskærer ikke skadelidte eller skadelidtes forsikringsselskab fra at rejse krav direkte mod skadevolderen eller skadevolderens forsikringsselskab«.

6. Artikel 4, stk. 5, i direktiv 2000/26 fastsætter, at »[s]kadebehandlingsrepræsentanten skal have tilstrækkelig bemyndigelse til at repræsentere forsikringsselskabet over for skadelidte i de i artikel 1 omhandlede tilfælde samt til fuldt ud at imødekomme skadelidtes krav. Repræsentanten skal være i stand til at behandle sagen på de(t) officielle sprog i den medlemsstat, hvor skadelidte har bopæl«.

7. Artikel 4, stk. 8, i direktiv 2000/26 blev ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/14/EF af 11. maj 2005 om ændring af Rådets direktiv 72/166/EØF, 84/5/EØF, 88/357/EØF og 90/232/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/26/EF om ansvarsforsikring for motorkøretøjer**** og præciserer nu, at »[u]dpegelsen af en skadebehandlingsrepræsentant […] ikke i sig selv [kan] betragtes som oprettelse af et agentur eller en filial i henhold til artikel 1, litra b), i [Rådets direktiv 92/49/EØF af 18. juni 1992 om samordning af love og administrative bestemmelser vedrørende direkte forsikringsvirksomhed bortset fra livsforsikring og om ændring af direktiv 73/239/EØF og 88/357/EØF (tredje skadesforsikringsdirektiv)], og skadebehandlingsrepræsentanten betragtes ikke som et etableret forretningssted i henhold til artikel 2, litra c), i direktiv 88/357/EØF eller […] et forretningssted i henhold til forordning (EF) nr. 44/2001«.

8. En læsning af bestemmelserne i direktiv 2000/26 alene gør det derfor ikke muligt for den forelæggende ret at afgøre den for denne ret verserende sag uden Domstolens vejledning, idet begrebet »tilstrækkelig bemyndigelse«, som skadebehandlingsrepræsentanten skal have, ikke er tilstrækkelig klart til at afgøre, om det omfatter muligheden for, at skadelidte ved trafikuheld kan sagsøge nævnte repræsentant direkte ved retterne på det sted, hvor de er bosat.

** Selv om de nationale retsregler ikke fremgår klart af sagens akter, har den forelæggende ret som den relevante bestemmelse, der finder anvendelse på tvisten i hovedsagen, angivet artikel 43 i lovdekret nr. 522/85 af 31.12.1985 om lovpligtig ansvarsforsikring for motorkøretøjer, som ændret ved lovdekret nr. 72-A/2003 (herefter »lovdekret nr. 522/85«). Denne bestemmelse forpligter forsikringsselskaber etableret i Portugal og selskaber, der er hjemmehørende i et tredjeland med filialer i Portugal, til at vælge en repræsentant i alle EU's medlemsstater »som i det land, hvor skadelidte er bosat, er ansvarlig for behandling af skader, der har fundet sted i en anden medlemsstat, end hvor skadelidte er bosat« (artikel 43, stk. 1, i lovdekret nr. 522/85). Bestemmelsen definerer ligeledes de forpligtelser, som nævnte repræsentant skal opfylde, ved at fastsætte, at han skal have »tilstrækkelig bemyndigelse til at repræsentere forsikringsselskabet over for skadelidte […] samt til fuldt ud at imødekomme skadelidtes krav« (artikel 43, stk. 3, i lovdekret nr. 522/85), at han skal indsamle »alle de nødvendige oplysninger i forbindelse med behandlingen af de pågældende skadessager« og tage »de nødvendige skridt til at forhandle en afgørelse heraf« (artikel 43, stk. 4, i lovdekret nr. 522/85).
Da det ikke tilkommer Domstolen at afgøre, hvilken national lovgivning der finder anvendelse på omstændighederne i tvisten i hovedsagen, skal det bemærkes, at artikel 43 i lovdekret nr. 522/85 har til formål at regulere retsstillingen for de repræsentanter, der *er til stede på de øvrige medlemsstaters område* for forsikringsselskaber hjemmehørende eller med en filial i Portugal, som det er anført i 15. betragtning til direktiv 2000/26. Nærværende anmodning om præjudiciel afgørelse vedrører en repræsentant for et forsikringsselskab med hjemsted i Spanien, som er udpeget til behandling af skadessager i Portugal. Den forelæggende ret nævner ikke en bestemmelse, der egentlig definerer retsstillingen og omfanget af opgaverne for de repræsentanter, der befinder sig på portugisisk område.

*** EFT 2000, L 181, s. 65.

**** EUT 2005, L 149, s. 14.

9. Da Tribunal da Relação do Porto (appeldomstolen i Porto, Portugal) således er stødt på vanskeligheder i forbindelse med fortolkningen af EU-retten, har den besluttet at udsætte sagen og ved forelæggelsesafgørelsen indleveret til Domstolens Justitskontor den 2. november 2015 at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Er det i henhold til […] betragtning 16a [som er indført i direktiv 2000/26 ved direktiv 2005/14] og artikel 4 [i direktiv 2000/26], i betragtning af denne artikels stk. 4, 5 og 8 […] muligt at sagsøge en repræsentant for et forsikringsselskab, der ikke udøver virksomhed i det land, hvor der er indledt en retssag om erstatning i forbindelse med en trafikulykke på baggrund af den lovpligtige ansvarsforsikring for motorkøretøjer, der er indgået i et andet EU-land?

2) Såfremt spørgsmålet besvares bekræftende, afhænger denne mulighed for at sagsøge repræsentanten da af de nærmere betingelser for den repræsentationsbemyndigelse, der forbinder repræsentanten med forsikringsselskabet?«

10. Fundo de Garantia Automóvel, Den Portugisiske Republik og Europa-Kommissionen har i forbindelse med denne præjudicielle forelæggelse indleveret skriftlige indlæg.

II – **Retlig bedømmelse**

11. Hvad er betydningen af formodningen om, at skadebehandlingsrepræsentanten i henhold til direktiv 2000/26 skal have »tilstrækkelig bemyndigelse til at repræsentere forsikringsselskabet over for skadelidte […] samt til fuldt ud at imødekomme skadelidtes krav«*****? Har EU-lovgiver således ønsket – for skadelidte, der er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde – at lade muligheden for direkte at kunne sagsøge repræsentanten ved retterne i den medlemsstat, hvor de er bosat, være omfattet? Dette er den principale juridiske problemstilling, der rejses ved de præjudicielle spørgsmål, som den forelæggende ret har stillet, og som jeg vil behandle under ét.

12. Det er fast retspraksis, at der ved fortolkningen af en EU-retlig bestemmelse ikke blot skal tages hensyn til dennes ordlyd, men også til den sammenhæng, hvori den indgår, og til de mål, der forfølges med den ordning, som den udgør en del af******. I første omgang vil jeg undersøge skadebehandlingsrepræsentantens retsstilling, således som den er defineret i direktiv 2000/26 og 2005/14. Ordlydsfortolkningen skal i anden omgang suppleres med en kontekstuel, teleologisk og systematisk fortolkning af den pågældende lovgivning.

A – *Skadebehandlingsrepræsentanten i direktiv 2000/26 og 2005/14*

13. Ligesom Europa blev lovgivningen om ansvarsforsikring for motorkøretøjer ikke bygget på en dag, hvilket rækken af direktiver, som er kommet til i takt med udviklingen af lovgivers overvejelser, vidner om*******. Det var først med direktiv 2000/26, dvs. det fjerde, der kom til på dette område, at der indførtes en skadebehandlingsrepræsentant.

***** Artikel 4, stk. 5, i direktiv 2000/26.

****** Jf. dom af 26.3.2015, Litaksa (C-556/13, EU:C:2015:202, præmis 23 og den deri nævnte retspraksis).

******* Det erindres, at det første direktiv er Rådets direktiv 72/166/EØF af 24.4.1972 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om ansvarsforsikring for motorkøretøjer og kontrollen med forsikringspligtens overholdelse (EFT 1972 II, s. 345). Efterfulgt af Rådets andet direktiv 84/5/EØF af 30.12.1983 (EFT 1984, L 8, s. 17), derefter Rådets tredje direktiv af 14.5.1990 (EFT 1990, L 129, s. 33) samt direktiv 2000/26. Disse direktiver er desuden ændret ved direktiv 2005/14, inden de blev kodificeret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/103/EF af 16.9.2009 om ansvarsforsikring for motorkøretøjer og kontrollen med forsikringspligtens overholdelse (EUT 2009, L 263, s. 11).

14. Dette direktivs formål er at afhjælpe manglerne******** i de foregående direktiver ved at fastsætte »særlige bestemmelser for skadelidte, der er berettiget til erstatning for tab eller skade som følge af uheld i en anden medlemsstat end den, hvor skadelidte er bosat, forvoldt af køretøjer, der er forsikret og hjemmehørende i en medlemsstat«*********. I denne forbindelse kan alle forsikringsselskaber frit udpege********** – i alle andre medlemsstater end den, hvor selskabet har fået sin administrative tilladelse – en skadebehandlingsrepræsentant, som skal være bosat eller etableret i den medlemsstat, hvor han er udpeget, og som behandler og afvikler skadessager***********. Med henblik herpå skal alle de oplysninger, der er nødvendige, indsamles, de nødvendige skridt til at forhandle en afgørelse heraf, skal tages************, og skadebehandlingsrepræsentanten skal have tilstrækkelig bemyndigelse til at repræsentere forsikringsselskabet over for skadelidte, samt til *fuldt ud* at imødekomme skadelidtes krav************.

15. Samtidig har EU-lovgiver angivet, at »[k]ravet om udpegelse af en skadebehandlingsrepræsentant […] *ikke* [*afskærer*] skadelidte eller skadelidtes forsikringsselskab fra at rejse krav direkte mod skadevolderen eller skadevolderens forsikringsselskab«*************. Denne præcisering havde ikke været nødvendig, såfremt lovgiver ikke havde anset et søgsmål mod selve skadebehandlingsrepræsentanten for at være en mulighed.

16. Endelig har lovgiver villet præcisere, at udpegelsen af en skadebehandlingsrepræsentant ikke i sig selv kan betragtes som oprettelse af et agentur eller en filial**************, og at repræsentanten selv ikke kan betragtes som et etableret forretningssted**************.

17. Skadebehandlingsrepræsentantens opgaver, funktioner og pligter er forblevet uændrede i direktiv 2009/103**************, som kun er et kodificeringsdirektiv. Dette betyder, at der ikke i teksten er fremkommet nogen præcisering af, hvad »tilstrækkelig bemyndigelse«********** omfatter, og at lovgiver – uden at udelukke, at dette er tilfældet – ikke udtrykkeligt har taget stilling til spørgsmålet om, hvorvidt skadebehandlingsrepræsentanten kan sagsøges direkte af de skadelidte ved uheldet, der er indtruffet uden for det nationale område, ved retterne på det sted, hvor de er bosat. Den konklusion, som Domstolen har draget vedrørende artikel 21, stk. 5, i direktiv 2009/103, hvorefter »denne bestemmelse, der således fastsætter formålene med denne bemyndigelse, ikke [præciserer] det præcise omfang af den tildelte bemyndigelse i denne henseende«**********, kan således fuldt ud overføres på artikel 4, stk. 5, i direktiv 2000/26. Det synes derfor nødvendigt at gå videre til den kontekstuelle, teleologiske og systematiske fortolkning.

******** Jf. ottende betragtning til direktiv 2000/26.

********* Artikel 1 i direktiv 2000/26. Jf. ligeledes 11. betragtning til direktiv 2000/26.

********** Det frie valg af skadebehandlingsrepræsentanten er sikret ved artikel 4, stk. 2, i direktiv 2000/26.

*********** Artikel 4, stk. 1, i direktiv 2000/26.

************ Artikel 4, stk. 4, i direktiv 2000/26. Jf. ligeledes 15. betragtning til i direktiv 2000/26.

************* Artikel 4, stk. 5, i direktiv 2000/26.

************** Artikel 4, stk. 4, i direktiv 2000/26. Min fremhævelse.

*************** Som omhandlet i artikel 1, litra b), i direktiv 92/49 (jf. artikel 4, stk. 8, i direktiv 2000/26).

**************** Jf. artikel 4, stk. 8, i direktiv 2000/26, som ændret ved direktiv 2005/14.

***************** Jf. 34.-40., 43., 47. og 50. betragtning til samt artikel 21 og 22 i direktiv 2009/103. Det bør bemærkes, at indholdet af artikel 4 i direktiv 2000/26 alene er blevet omarbejdet og opdelt i to særskilte artikler i direktiv 2009/103.

****************** Som omhandlet i artikel 4, stk. 5, i direktiv 2000/26 og artikel 21, stk. 5, i direktiv 2009/103.

******************* Dom af 10.10.2013, Spedition Welter (C-306/12, EU:C:2013:650, præmis 18).

B – *Kontekstuel, teleologisk og systematisk fortolkning*

18. Ordlydsfortolkningen af direktiv 2000/26 viser, at skadebehandlingsrepræsentantens »tilstrækkelig[e] bemyndigelse« skal defineres således, at det er muligt for ham at varetage de to væsentligste opgaver, som han har fået tildelt, nemlig »at repræsentere forsikringsselskabet over for skadelidte« og »*fuldt ud* at imødekomme skadelidtes krav«**********. Denne ordrette fremstilling af direktiv 2000/26 ville imidlertid ikke være fuldstændig, hvis man ikke ligeledes tog visse af de præciseringer, som direktivets betragtninger giver, i betragtning.

19. EU-lovgiver har således præciseret, at ordningen med en skadebehandlingsrepræsentant »ikke [ville] berøre spørgsmålet om, hvilken materiel ret der konkret skal anvendes eller om den retslige kompetence«**********. Igen lader denne præcisering med hensyn til, hvilken materiel ret der skal anvendes og fastlæggelsen af retternes kompetence, forstå, at der kan tildeles denne repræsentant en judiciel rolle. På linje hermed er det desuden præciseret, at skadebehandlingsrepræsentantens virksomhed »ikke [udgør] et tilstrækkeligt grundlag for at fastslå domstolskompetence i den medlemsstat, hvor skadelidte er bosat, medmindre der er hjemmel herfor i den internationale privatrets regler om retternes kompetence«**********. Skadebehandlingsrepræsentantens deltagelse i forbindelse med eventuelle søgsmål er således langt fra udelukket.

20. Sideløbende med de forholdsregler, som lovgiver har taget med hensyn til den mulige indvirkning af skadebehandlingsrepræsentantens indtræden i sagen på fastlæggelsen af kompetencereglerne og de internationale privatretlige regler, er der indrømmet skadelidte en ret til direkte at rejse krav mod et forsikringsselskab, der er hjemmehørende på en anden medlemsstats område. Denne mulighed for at rejse krav direkte fremstilles imidlertid ikke som den eneste vej til en retlig afgørelse af skadessager, men som »et *logisk supplement*« til »ordning[en] med en skadebehandlingsrepræsentant […], hvilket […] *vil forbedre retsstillingen* for [de skadelidte]«**********. Direktivets præambel er i øvrigt efter vedtagelsen af Rådets forordning nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område********** blevet beriget med en betragtning 16a**********, hvoraf fremgår, at skadelidte *kan* sagsøge *forsikringsgiveren* i den medlemsstat, hvor skadelidte har sin bopæl, jf. denne forordnings artikel 11, stk. 2, sammenholdt med dens artikel 9, stk. 1, litra b). De skadelidte vil således i princippet ligeledes kunne sagsøge forsikringsselskaberne ved retterne i den medlemsstat, hvor de er bosat.

21. Ifølge direktivets normative bestemmelser, samt betragtningerne hertil, synes det muligt for skadelidte at anlægge sag enten direkte mod forsikringsselskabet eller mod selskabets repræsentant, idet EU-lovgiver synes at have ladet disse to muligheder for søgsmålsadgang være åbne.

22. En læsning af betragtningerne belyser således i nogen grad den indre logik i direktiv 2000/26. Det skal imidlertid stadig efterprøves, at min foreløbige konklusion, der er baseret på en ordlyds- og kontekstuel fortolkning af dette direktiv, ikke modsiges af den teleologiske fortolkning, der skal anlægges heraf.

********** Artikel 4, stk. 5, i direktiv 2000/26. Min fremhævelse.

********** 13. betragtning til direktiv 2000/26.

********** 16. betragtning til direktiv 2000/26.

********** 14. betragtning til direktiv 2000/26. Min fremhævelse.

********** EFT 2001, L 12, s. 1.

********** Indført i direktiv 2000/26 ved artikel 5 i direktiv 2005/14.

23. Direktiv 2000/26 forfølger et formål om at sikre en ensartet behandling af skadelidte ved trafikuheld, uanset hvor uheldet sker**********. Dette indebærer, at der skal tages hensyn til den objektive forskel på den situation, som gør sig gældende for skadelidte ved uheld, der er indtruffet uden for den medlemsstats område, hvor de er bosat, således at der kompenseres for denne forskel ved følgelig at lette de henvendelser, som disse skadelidte foretager**********. Denne lettelse af henvendelserne er efter Domstolens opfattelse skadebehandlingsrepræsentantens væsentligste opgave**********. I denne henseende fastsætter den ordning, der er indført ved direktiv 2000/26, f.eks. at krav kan fremsættes på skadelidtes sprog********** over for nævnte repræsentant, til hvem de direkte kan foretage alle deres indledende henvendelser om erstatning.

24. Det siger sig selv, at anerkendelse af skadebehandlingsrepræsentantens »passive legitimation«, dvs. dennes »adgang til at møde som sagsøgt«**********, fuldt ud opfylder det formål, der forfølges med direktiv 2000/26. Det er nemlig til denne, at alle indledende »henvendelser«********** foretages af de skadelidte, og det er ligeledes muligt, at han er deres eneste kontaktperson. Den logiske følge er derfor, at sidste trin er at anerkende, at søgsmål anlagt af disse skadelidte mod forsikringsselskabets repræsentant er anlagt over for rette sagsøgte, især da han er tildelt en aktiv rolle i erstatningsforløbet. For at kunne imødekomme erstatningskravene fuldt ud, som er en af skadebehandlingsrepræsentantens opgaver i henhold til direktiv 2000/26, kræver dette efter min opfattelse, at han tildeles en rolle i forbindelse med retssagen, og ikke en hvilken som helst: Rollen som sagsøgte.

25. Det er også således, at jeg forstår forbedringen af de skadelidtes retsstilling, som er nævnt i 14. betragtning til direktiv 2000/26. For at vende tilbage til sammenhængen i tvisten i hovedsagen kan det være vanskeligt for disse skadelidte at forstå, at de må se deres søgsmål blive afvist på et noget formalistisk grundlag – i betragtning af de tætte forbindelser mellem forsikringsselskabet og den repræsentant, der er udpeget til behandling af skadessager – fordi søgsmålet er rettet mod nævnte repræsentant og ikke mod forsikringsselskabet selv.

26. Uanset har den overvejende del af de procesdeltagere, som har deltaget i den skriftlige procedure, lagt særlig vægt på, at Domstolen i dom af 10. oktober 2013, Spedition Welter**********, fastslog, at skadebehandlingsrepræsentantens fuldmagt var begrænset, og at denne begrænsning indebærer, at repræsentanten ikke kan sagsøges ved retterne i den medlemsstat, hvor de skadelidte er bosat. Efter min opfattelse hviler dette synspunkt på en ufuldstændig forståelse af den pågældende dom, som jeg derfor vil vende tilbage til.

27. I den sidstnævnte sag var spørgsmålet, om begrebet »tilstrækkelig bemyndigelse« burde omfatte en bemyndigelse for skadebehandlingsrepræsentanten til at modtage forkyndelse af retslige dokumenter, som er nødvendige for at anlægge en sag om skadeserstatning ved den kompetente ret.

28. Domstolen fastslog i denne forbindelse, at de »skadelidte [bør] kunne fremsætte deres skadeserstatningskrav i deres egen medlemsstat *over for en skadebehandlingsrepræsentant*, som skadevolders forsikringsselskab har udpeget dér«**********. Domstolen anførte endvidere, at 37. betragtning til direktiv 2009/103 – som svarer til 15. betragtning til direktiv 2000/26 – forpligter medlemsstaterne til at give de pågældende repræsentanter den tilstrækkelige bemyndigelse

********** Jf. analogt dom af 10.10.2013, Spedition Welter (C-306/12, EU:C:2013:650, præmis 19).
********** Jf. dom af 10.10.2013, Spedition Welter (C-306/12, EU:C:2013:650, præmis 24).
********** Dom af 10.10.2013, Spedition Welter (C-306/12, EU:C:2013:650, præmis 24).
********** Ibidem.
********** Generaladvokat Darmons forslag til afgørelse Parlamentet mod Rådet (302/87, EU:C:1988:263, punkt 8).
********** Dom af 10.10.2013, Spedition Welter (C-306/12, EU:C:2013:650, præmis 24).
********** (C-306/12, EU:C:2013:650).
********** Dom af 10.10.2013, Spedition Welter (C-306/12, EU:C:2013:650, præmis 19). Min fremhævelse.

til at repræsentere forsikringsselskabet, ikke kun over for de skadelidte, men ligeledes over for nationale myndigheder, »herunder, om nødvendigt, repræsentere det ved domstolene, i det omfang dette er foreneligt med den internationale privatrets regler om retternes kompetence« **********. Domstolen konkluderede, at »bemyndigelsen fra forsikringsselskaberne som fastsat [ved direktiv 2000/26] omfatter en bemyndigelse, der giver de skadelidte mulighed for gyldigt at anlægge sag med påstand om erstatning for tab ved de nationale domstole, uden at der kan rejses tvivl om overholdelsen af internationale privatretlige bestemmelser« **********. Disse retningslinjer er vigtige for nærværende sag, for så vidt som de vedrører spørgsmålet om rette sagsøgte.

29. Efter denne tilsyneladende brede anerkendelse af skadebehandlingsrepræsentantens beføjelser præciserede Domstolen dog efterfølgende – idet den således støttede sig på generaladvokatens forslag til afgørelse – at det fremgik af det forberedende arbejde med udformningen af direktiv 2000/26, at »den repræsentationsbeføjelse, der udøves af et forsikringsselskab i den medlemsstat, hvor skadelidte er bosat, ifølge lovgiver havde til formål at omfatte en bemyndigelse til at modtage forkyndelse af retslige dokumenter, *selv om den var af begrænset omfang*, da den ikke måtte påvirke de internationale privatretlige bestemmelser om retternes kompetence« **********. Denne sidste udtalelse gælder derfor kun for så vidt angår den særlige bemyndigelse for repræsentanten til at modtage forkyndelse af dokumenter rettet til forsikringsselskabet, når søgsmålet er anlagt over for selskabet.

30. Nærværende sag opstiller en situation, der i betydelig grad er forskellig herfra. Den drejer sig nemlig ikke om et søgsmål, der er anlagt mod et forsikringsselskab via repræsentanten, som modtager forkyndelse heraf, men den drejer sig om de skadelidtes mulighed for at vælge skadebehandlingsrepræsentanten som sagsøgt i sagen. Denne nuanceforskel er væsentlig. I den første situation kan der med rette melde sig vanskelige spørgsmål i forbindelse med det sagsøgte forsikringsselskabs retsstilling **********, hvilket faktisk berettiger, som Domstolen gjorde, kun at indrømme skadebehandlingsrepræsentanten en begrænset repræsentationsbeføjelse. I den anden situation drejer det sig, i det mindste i første omgang, om et mere simpelt retsforhold mellem to hovedrolleindehavere nemlig skadelidte (sagsøger) og skadebehandlingsrepræsentanten, om hvem det skal afgøres, om han kan optræde som sagsøgt for forsikringsselskabet.

31. Det er således på dette trin i analysen, at det kommer til syne, at spørgsmålet om, hvorvidt skadebehandlingsrepræsentantens kan optræde som sagsøgt – i modsætning til, hvad den forelæggende ret i det andet spørgsmål lader forstå – er en helt særskilt problemstilling, som ikke har noget at gøre med det konkrete indhold af den bemyndigelse, som forbinder denne repræsentant med forsikringsselskabet. For at opnå en ensartet behandling af de skadelidte og lette deres henvendelser, herunder skridt til indledning af retssag, kan spørgsmålet om, hvorvidt skadebehandlingsrepræsentanten kan optræde som sagsøgt, ikke på nogen måde være afhængig af kontraktforholdet mellem skadebehandlingsrepræsentanten og forsikringsselskabet. Det samme gælder ligeledes for forudsigeligheden af adgangen til og procedurerne for erstatning, som er indført ved direktiv 2000/26 til fordel for de skadelidte. Sagt på en anden måde har dette direktiv knæsat en form for juridisk repræsentation, som man ikke kan forestille sig, at der kan gøres indgreb i alene ved parternes vilje.

********** Dom af 10.10.2013, Spedition Welter (C-306/12, EU:C:2013:650, præmis 20).

********** Dom af 10.10.2013, Spedition Welter (C-306/12, EU:C:2013:650, præmis 21).

********** Dom af 10.10.2013, Spedition Welter (C-306/12, EU:C:2013:650, præmis 22). Min fremhævelse.

********** I sit forslag til afgørelse i Spedition Welter-sagen (C-306/12, EU:C:2013:359) fremhævede generaladvokat Cruz Villalón, at »[f]ormålet med den fuldmagt […] hverken [er] at varetage forsvaret i en retssag eller på generel vis at repræsentere […] over for […] domstole[ne]. [F]uldmagt[en] […] omhandler forkyndelse af retsakter, og den har på intet tidspunkt indvirkning på [forsikringsselskabets] rolle som sagsøgt eller på de vilkår, hvorpå denne skal udøve sit forsvar« (punkt 17 i nævnte forslag til afgørelse). Det søgsmål, der i Spedition Welter-sagen lå til grund for den præjudicielle forelæggelse, var ikke desto mindre klart rettet mod forsikringsselskabet alene.

32. Såfremt Domstolen måtte besvare den forelæggende rets første spørgsmål bekræftende, ville dette, som Kommissionen har gjort gældende, da bringe den »hårfine balance, der kendetegner bestemmelserne om international kompetence og lovvalg i forbindelse med grænseoverskridende erstatningssøgsmål for skader lidt som følge af trafikuheld«, i fare**********?

33. Jeg mener ikke, at dette er tilfældet. De betænkeligheder, som lovgiver har haft hvad angår de internationale privatretlige regler og reglerne om fastlæggelse af retternes kompetence, er berettigede, når søgsmålet anlægges mod forsikringsselskabet. Det spørgsmål, der skal afgøres i dag, er dog forskelligt herfra, idet det hverken drejer sig om at fastlægge, hvilken ret der har kompetence, eller den lovgivning, som tvisten skal være underlagt. Det drejer sig simpelthen om at afgøre, om skadebehandlingsrepræsentanten kan optræde som sagsøgt. Den besvarelse, som Domstolen giver den forelæggende ret, påvirker i øvrigt på ingen måde fastlæggelsen af de portugisiske retters kompetence, hvilket bevidnes af det forhold, at denne er omstridt mellem parterne i hovedsagen på grund af usikkerheden med hensyn til, hvilken medlemsstat den ene af sagsøgerne reelt er bosat i. Spørgsmålet om, hvorvidt en person kan optræde som sagsøgt, er således et særskilt begreb i forhold til begrebet om retternes kompetence. Selv om det modsatte bør hævdes, kunne den formodning, der er fastsat i artikel 4, stk. 5, i direktiv 2000/26, hvorefter skadebehandlingsrepræsentanten skal have »tilstrækkelig bemyndigelse« til fuldt ud at imødekomme de skadelidtes erstatningskrav, opfattes som en speciel kompetenceregel – om end kun implicit – i forhold til de internationale kompetenceregler**********. Når dette er sagt, og henset til lovgivers vedholdenhed i denne henseende, kan det synes fornuftigt at minde om denne begrænsning.

34. Af alle de ovennævnte grunde er jeg således af den opfattelse, at artikel 4, stk. 5, i direktiv 2000/26 skal fortolkes således, at til den tilstrækkelige bemyndigelse, som skadebehandlingsrepræsentanten skal have, hører en bemyndigelse til, at denne kan optræde som sagsøgt i forbindelse med et søgsmål anlagt af de skadelidte ved trafikuheld, som er omhandlet i dette direktivs artikel 1, stk. 1, på de betingelser, der er fastsat i direktivet, idet bestemmelserne i aftalen mellem forsikringsselskabet og repræsentanten ikke kan påvirke, hvorvidt repræsentanten kan sagsøges.

III – **Forslag til afgørelse**

35. På baggrund af de ovenstående betragtninger foreslår jeg Domstolen at besvare de af Tribunal da Relação do Porto (appeldomstolen i Porto, Portugal) forelagte spørgsmål således:

»Artikel 4, stk. 5, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/26/EF af 16. maj 2000 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om ansvarsforsikring for motorkøretøjer og om ændring af Rådets direktiv 73/239/EØF og 88/357/EØF (Fjerde motorkøretøjsforsikringsdirektiv) skal fortolkes således, at til den tilstrækkelige bemyndigelse, som skadebehandlingsrepræsentanten skal have, hører en bemyndigelse til, at denne kan optræde som sagsøgt i forbindelse med et søgsmål anlagt af de skadelidte ved trafikuheld, som er omhandlet i dette direktivs artikel 1, stk. 1, på de betingelser, der er fastsat i direktivet, idet bestemmelserne i aftalen mellem forsikringsselskabet og repræsentanten ikke kan påvirke, hvorvidt repræsentanten kan sagsøges.«

********** Generaladvokat Cruz Villalóns forslag til afgørelse Spedition Welter (C-306/12, EU:C:2013:359, punkt 29).

********** Sagt på en anden måde er et påbud om at give skadebehandlingsrepræsentanten tilstrækkelig beføjelse til fuldt ud at imødekomme de skadelidtes krav så stærkt, at det ikke ville give mening at fortolke det på en sådan måde, at det ikke omfatter en mulighed for, for disse skadelidte, at sagsøge nævnte repræsentant.